Tizenegyedik évfolyam. 104. szám. Sátoraljaujhely, 1908. Szerda, december 30.

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társanai.

LAPVEZÉR: MATOLAI ETELE.

POLITIKAI FŐMUNKATÁRS: Dr. BUZA BARNA.

Előfizetési ár: egész évre 10 korona, félévre korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egye szám ára 10 fillér.
Hirdetéseket a legjutányosabb árban közlünk

Előre, egyesült erővel.

Irta: Gonda Henrik dr.
A „Magyar Tudósitó felelős szerkesztője.

Fontos politikai események küszöbén áll az ország A legközelebbi jövőben sürgős meg oldásra várnak a katonai kérdések, december 31-én lejár az osztrák-magyar bank szabadalma és már hetek óta a képviselőház asztalán fekszik a választói reformról szóló törvényjavaslat Nagy horderejü kérdések ezek, amelynek elseje hosszu időn keresztül ugyszólván állandósitotta nálunk a válságot, mig a másik kettő napról-napra mind nagyobb hullámokat ver a közvéleményben ma.

Az a törekvés, amely a katonai kérdéseknek és a banknak, mint az ugynevezett paktumban nem foglalt kérdéseknek kikapcsolását, illetőleg elódázását kivánja, nemcsak nem áll az ország érdekében, hanem egyenesen lehetetlen kivánság, mert e kérdéseket a tények ereje hozta napirendre és azok, mint a mai politikai helyzet szükségkövetelményei a napirendről többé le nem vehetők. Az ország érdeke a közéletünkre évek óta nehezedő bizonytalanság megszüntetése, az ország érdeke konszolidalt állapotok megteremtése, a melyek hosszabb időre biztositanák hazánk nyugodt fejlődését ugy gazdasági, mint politikai téren. De különben is nem a magyar nemzet, hanem első sorban a korona kivánsága volt az a fegyverszünet, amely e tekintetben a koaliciós átmeneti kormány megalakulásával létrejött. A magyar nemzet a katonaság tekintetében fenálló jogainak érvényesitéséről soha egy percig sem mondott le és ezért bármikor és bárki által is hozassanak napirendre a katonai kérdések, örömmel fogadja azoknak nemzeti irányban való megoldását. Csupán arról lehet szó, hogy az a megoldás a nemzet számára tényleg haladást jelentsen. S itt nemcsak a létszám emelés szüksége folytán előállott helyzet, de a személyi momentumok is erre a legszebb kilátásokat nyujtják, mert egészen eltekintve attól, hogy a tárgyalásokat vezető magyar kormánynak bölcsője az a nemzeti érzés volt, amelyet soha kormány nálunk ilyen pregnánsan ki nem fejezett, — aki ismeri a viszonyokat, jól tudja, hogy alig volt és a közeljövőben alig lesz osztrák államférfiu, aki a magyar nemzet jogait annyira respektálná, mint Schönaich báró közös hadügyminiszter, aki nem csak bátorsággal, hanem a kellő sullyal is bir ahhoz, hogy ezt a véleményét egészen nyiltan hangoztassa ugy a király előtt, mint az osztrák parlamenti körökben. Ezért az e téren bölcs politikával elérhető eredményeket, amellyel a zászló, a cimer használatára és a magyar nyelvnek szolgálati nyelv és a katonai büntetőperrendtartás nyelve gyanánt való megállapitására vonatkoznának, csakis az keveselhetné, akitől joggal remélhetné az ország, hogy ennél többet tud elérni.

A másik aktuális kérdés, a bank kérdése, tisztán gazdasági szempontból mérlegelendő. Nem azért, mintha az önálló banknak nem volna nagy közjogi jelentősége, hanem mivel közjogi szempontból még a 67-esek előtt is egészen világos az önálló bankhoz való kétségtelen jogunk. Olyan önálló bankot azonban, amely a kamatláb magas felemelésével, nagy diszázsióval és azzal járna, hogy az egész arany az országból a külföldre özönlene ki, sem Justh Gyula képviselőházi elnök, sem senki a világon nem akarhat, mert ezzel nemcsak a függetlenségi pártot tennék tönkre, hanem lehetetlenné tennék éppen annak a célnak a megvalósitását, amelynek érdekében követelik az önálló bankot, t. i. az ország gazdasági megerősödését. Tudom, nem számithatunk e tekintetben az osztrákok támogatására, de gazdasági harcot provokálnunk Ausztriával nem szabad, mert ez azután az önálló bank felállitásának a legnagyobb akadálya. Hátráltatja itt célunk elérését egyes 67-es politikusoknak a közös bankhoz való görcsös ragaszkodása és az az igazán érthetetlen eljárása, hogy most, a tárgyalások közvetlen megkezdése előtt mutatnak rá az egész világ előtt az önálló bank veszélyeire, de nehézségeket gördit az önálló bank felállitásának utjába az a másik szélsőség is, amely öncélnak tekintve az önálló bankot, azt minden áron, az ország gazdasági romjain is, fel akarja épiteni. A függetlenségi párt elnöke, Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter, ismételten és minden kétséget kizáró határozottsággal jelezte álláspontját az önálló bank kérdésében, ennek megvalósitásán betegsége dacára is szakadatlanul munkálkodik és ezen az egyedül helyes uton, a csendes munka utján van remény arra, hogy a függetlenségi párt és az egész ország egységes támogatása mellett ismét hatalmas lépéssel viheti előre az ország függetlenségének ügyét.

Végül a kormány munkájának betetőzése kiván lenni a választói reform. Emberi alkotás és nemcsak eltüri, hanem egyenesen megkivánja a parlament objektiv és okos kritikáját. A nemzet egész jövőjét megalapozó ezen reform megitélésénél szem előtt e javaslat megalkotásánál két szempont lebegett: az egyik a politikai jogok kiterjesztésének, a másik az államalkotó és államfentartó magyar nemzet hegemoniája további biztositásának szempontja. A kormánynak és a belügyminiszternek ezt az álláspontját, amely a szociális fejlődést beleoltja a magyar nemzet testébe, az országnak minden hü polgára csak helyeselheti, de e kereten belül azután a kormány a legkevésbbé sem zárkózik el a jogos és észszerü kritika elől.

Csak természetes, hogy a megoldásra váró nagy kérdések egyes részleteiben vannak eltérések az egyes pártok, sőt itt ott az egyes pártok tagjai között is. De nemcsak pártszakadás veszélye nem fenyeget, hanem ellenkezőleg komoly kilátás van arra, hogy hosszabb időre megállapitandó munkaprogramm alapján a koaleált pártok egyesült erővel szolgálják ezentul Magyarország gazdasági és politikai függetlenségének ügyét.

Olvasóinkhoz!

Most midőn mai számunkkal tizenegy év fáradságos, de mindenkor őszinte örömmel teljesitett munkálkodását lezárva egy uj év munkálkodását kezdjük meg: pár őszinte szót intézünk lapunk olvasóközönségéhez, mely az elmult tizenegy év alatt nemes törekvéseink nemes harcosaiul oldalunk mellé állott.

Nem akarjuk olvasóink figyelmét ráterelni ujból arra a nemes hivatásra, melyet lapunk itt Zemplénvármegyében fennállása óta sziklaszilárd elvhüséggel és bátorsággal betölt; nem akarjuk itt felsorolni a mi — hála Istennek! — nem eredménytelen munkálkodásunk általánosan ismert, sikereit s fényes erkölcsi diadalát. Mi ezt a sikert az eszmére vezetjük vissza, melynek nevében harcolunk, mely tollunk erejét növeli s szivünket a legszebb jövendő reményével tölti el.

Ezt az eszmét, melynek harcosaivá szegődtünk kezdettől fogva, Magyarországon egy név képviseli: *Kossuth Lajos neve.* Az ő neve diszlik a mi lobogónkon, az ő tanitásai hatják át szivelnket: kétségtelen tehát, hogy miénk leend a végleges diadal is.

Es e munkálkodáshoz kérjük mi a tizenkettedik év kezdetén Zemplén vármegye nagyközönségének szives pártfogását, hogy bizalmával ajándékozzon meg minket ujra, kik mindenkor eiszánt s lelkes harcosai voltunk annak a nagy küzdelemnek, mely a Kossuth Lajos eszméit és jelszavait hirdető zászló alatt folyik. Es tudjuk, hogy olvasóközönségünk pártfogásában és áldozatkészségében nem is fogunk csalódni. Tizenegy év tanulsága öntötte belénk e hitet egyesülve ama tudattal, hogy a mostani sulyos helyzet még fokozottabb mérvben fogja körénk tömöriteni az eszme bajnokait.

HOVA MENJÜNK SZINHÁZ UTÁN?!

REITMAN ADOLF **PANNÓNIA** KÁVÉHÁZÁBA,

ahol egy tea, sonka és vajból álló szinházi vacsora 70 fillérért kapható,

ahol szolid, figyelmes kiszolgálás mellett a vendégek kényelméről a legmesszebbmenőleg gondoskodnak.

Olcsó árak! Pontos kiszolgálás! Hideg buffet!

Lapunk 4 oldal.

Mi a magunk részéről nem teszünk igéretet a jövőre nézve, a mi jövőnk **a mult**, a mely minket igazol s a mely munkálkodásunkat előirja, mi változatlanul megmaradunk helyünkön, a hova minket Kossuth Lajos eszméinek tisztelete és a megalkuvást nem ismerő kötelességérzet parancsszava épen ugy odaszögezett, mint Pompeji kapujához a katonát kit az egymás ellen csatázó elemek harca sem volt képes onnan elmozditani.

Mi bizunk a közönségben, mely pártfogásával továbbra is lehetővé fogja nekünk tenni, hogy ne legyünk kénytelenek elhagyni őrhelyünket, s a közönség pedig tizen egy évi lankadatlan munka után ajándékozzon meg előlegezett bizalmával annak a hitnek: hogy mi is megtesszük kötelességünket.

A „Felsőmagyarországi Hirlap“ szerkesztősége.

SZINHAZ.

Heti műsor:

Szerda: „Komédiások“.
Csütörtök: Délután „Ocskay Brigadéros“.
Péntek: Délután „Bálkirályné“. Este „Ripp.“
Szombat: „Komédiások.“
Vasárnap: „A hét Schlésinger“

—

Délutáni előadások. Nem szoktunk ugyan délutáni előadásokról kritikát irni, de most kivételesen megtesszük azért, mert az ünnepek alatt 4 ilyen előadásban volt részünk, melyek mind sok esti előadást is felülmuló precizitással adattak elő. Csütörtökön d. u. „Bob herceg“, pénteken d. u. „Vig özvegy“, szombaton d. u. „Sztrájk“, vasárnap d. u. a „Varázskeringő“ ment szép számu közönség előtt. Ez előadások közül különösen a Vig özvegyet és a Varázskeringőt kell megemlitenünk. Ezeken az előadásokon lépett fel utóljára a társulat egyik primadonnája *Beleznay* Margit. Beleznay képességeiről már nem egyszer mondtuk el véleményünket, de a „Varázskeringő előadásán oly játékot produkált, melyben eddig kevés részünk volt. Franci szerepét müvésziesen játszotta meg. Játéka mindvégig discrét volt, de nem nélküllözte a szükséges temperamentumot sem. Különösen a második felvonás csókjelenetében ért el nagy hatást. — A többi szereplők szintén nagyon jók voltak.

Reprizek. Péntek este a „Czigány“ szombaton „Gül baba“, vasárnap a „Falu rossza“ került szinre. Mind három előadás jó volt. A „Czigány“-ban *Bátossy*nak, *Szőreg*nek és *Váradi*nak; a „Falu rosszá“-ban P. *Szepesy* Szidinek, *Fekete* Rózsinak, *Váradi*nak, *Ágotay*nak, *Magas*nak, *Bátosy*nak és *Szőreghnek*; a „Gül babá“-ban *Jászay* Mariskának, *Szabolcsy* Jozefinnek, *Szőreghnek* és *Bátosy*nak voltak müvészi sikerei. A többi szereplők is jók voltak. Meg kell rónunk azonban a zenekart, mely különösen a „Falu rossza“ előadásán kritikán aluli volt.

Bálkirályné. Ez is repriz volt, de ezzel kivételesen külön kivánunk foglalkozni. Már az első előadás alkalmával megirtuk, hogy semmiképen sem tudjuk helyeselni a direkció azon intézkedését, hogy a „Bálkirálynő» cimszerepét *Harmath* Zseni játsza. Azt hittük, hogy a direktor méltányolni fogja jóakaratu figyelmeztetésünket és hétfőn már valamelyik énekesnőtől látjuk a „Bálkirálynő“ cimszerepét. Csalódtunk. A cimszerepet ezuttal ismét *Harmath* Zseni játszotta, aki most már nemcsak az énekszámokat, de az egész szerepet tönkresilányitotta. Sőt egyes jelenetekben valósággal kritikán aluli volt. A második felvonásban például olyan arcfintoritásokkal igyekezett hatást elérni, melyet nem egy komoly társulat különben nem minden tehetségnélküli tagjától, de a legutolsó vándor színésznőtől sem varhatunk. A közönség valósággal meg volt botránkozva Harmath kisasszony ez esti szereplésén. Reméljük, ezután megmenti a direktor a Bálykirálynő cimszerepét Harmath kisasszonytól.

Párbaj. Hewei Levadan 3 felvonásos szinmüve: „A párbaj“ kedd este került bemutatóra. A párbajban 2 testvér viv harcot egymással, kik közül az egyik pap, a másik atheista. Dr. Morey egy párisi szanatorium idegorvosa, beleszeret egy betegének feleségébe: De Chailles hercegnébe. A hercegne viszont szereti az orvost, de istenféleime nem engedi a bünös utra térni és valahanyszor ingadozni kezd, templomba megy, ahol egy fiatal pap intő szavai mindig visszatartják a büntől. Ez a fiatal pap Dániel abbé, dr. Morey testvérocsese. A testvérek egy ideig nem is tudják, hogy egymás ellen folytatnak harcot, csak később jutnak ennek tudtára, mely kinos jeleneteket idéz elő kettőjük közt és csak fokozza az egymás iránti gyülöletet, mely mint két ellentétes felfogás bajvivói közt már gyermek koruk óta megvan. A harcban azonban az orvos lesz a győztes, mert a fiatal abbé beleszeret a hercegnőbe és félve a megtévelyedéstől elmegy Khinába hittitőnek. A darab ügyesen van felépitve és nincs hiján a hatásos, meginditó jeleneteknek. Az előadás elég jó volt. *Magas* Béla az abbé szerepében nyujtott minden tekintetben kifogastalan alakitást, mig *Bátosy* Endre dr. Morey szerepet jatszotta meg elég jó sikerrel. A püspök szerepét *Kertész* alakitotta ügyesen, mig De Chailles hercegné szerepét *Harmath* Zseni akarta megjátszani. Hogy nem sikerült neki az nem annyira az akarat, mint a tehetség rovására irandó, amennyiben *csak* négy hét állt rendelkezésére a szerep betanulására.

HIREK.

Ünnep után.

A szeretet és béke magasztos ünnepe is lezajlott, elmult. Szép volt. Nem zavarta meg semmi. Szünetelt nemcsak a munka, de a politika is, mert hát a szeretet ünnepén a koronás fők s a diplomaták is pihentek. Ők is a csalad tüzhelyéhez vonultak s élvezték a csalad örömeit és igy nem értek reá, hogy — bajt csinálhassanak.

Oh ez a családi tüzhely! Nyugalmas csendjével, igaz szeretetével és őszinte örömeivel mennyi kárpotlást is képes nyujtani a nehéz megélhetés miatt folytatott komoly és fárasztó küzdelemért!

A szeretetnek ezt a melegét talán soha ugy nem érezzük, mint éppen karácsonykor, a szeretet vallása megalapitójának születése napján, mikor apró és nagy a kigyult karácsonyfa körül a nagyvilág zajától mintegy elszigetelten, csak belső világnak él . . .

A családi tüzhely üdvöt adó melegét ma már a hétköznap szomoru ridegsége váltotta fel. Ma már ismét a lázas mindennapi munka zakatol az idegekben és kelletlen arccal bár, de folytatódik a robotolás a kenyérért, a megélhetésért.

Még egy pár nap és azután vége az évnek. Mindenki lezárja mérlegét és reménykedéssel tekint az uj esztendő elé! Vajha beváltana az ujév minden jogos reményt!

—

Előfizetőinkhez!

Felkérjük lapunk tisztelt előfizetőit, hogy a december hó végén lejárt előfizetési díjat lehetőleg postafordultával küldjék be, nehogy a lap további küldésében akadály legyen.

—

— **Eljegyzés.** *Gonda* Henrik dr. ügyvéd a „Magyar Tudositó“ szerkesztője, lapunk fővárosi munkatársa, eljegyezte, *Strasser* Ilonkát Inámpusztán. — *Holló* Andor dr. ügyvéd eljegyezte *Polányi* Terézt. *Polányi* Géza nagymihályi kir. közjegyző leányát.

— **Uj ügyvéd Ujhelyben.** Dr. *Buza* Béla ügyvéd Sátoraljaujhelyben telepedett le és dr. *Buza* Barna ügyvédi irodájába lépett be társul.

— **Áthelyezések.** A vallás és közoktatásügyi miniszter *Dancinger* Lenke sátoraljaujhelyi és *Vadász* Irma vecsési állami elemi iskolai tanitónőket kölcsönösen áthelyezte.

— **Hivatalvizsgálat.** *Dókus* Gyula alispán *Puky* Arpád számvizsgáló és *Matyi* Béla alispáni titkár kiséretében f. hó 29-én megvizsgálta a sárospataki főszolgabirói hivatalt és a tapasztaltak felett megelégedésének adott kifejezést.

— **Kazinczy-kör estélye.** Az a nagyszabásu zene estély, melyet a „Kazinczy-kör“ jelzett, január hó 4-én lesz megtartva a következő müsorral: 1) Tschaikovszky hármas a zongora rész Morvay Zsuzsikával. 2) *a*) Nagy ária Willars dragonyosaiból, *b*) Titonia dala Mignon operáról énekli *Szoyer* Ilona a m. kir. opera müvésznője, zongorán kiséri *Márkus Dezső*. 3) *a*) Toccata Schumantól, *b*) aphorismák magyar dalok fölött: Szendy Arpád Morvay Zs. 4) *a*) Willia dala a Vig özvegyből, *b*) Kaczagó dal a Denevérből énekli Szoyer Ilona a m. kir. opera müvésznője, zongorán kiséri Márkus Dezső. — 5) Variatiour sérieuses. Mendelsohn: Előadja Morvay Zsuzsika. — 6) Tschaikovszky négyes Dp. 11 előadják Dános Miklós, Gruska Lajos, Orlovszky Frigyes Plótényi Nándor. 7) Traumerei Schumantól gordonkán Orlowszky Frigyes. 8) Rákóczy ábránd Reményitől, hegedün Plótenyi Nándor. A hangverseny fél 6 órakor pontban kezdődik s az egyes számok alatt az ajtók zárva lesznek, miért is kéretnek a hallgatók pontosan megjelenni. Bejárat az alispáni terem felől. Helyárak: első sor és oldal ülés tagoknak 3 kor., nem tagoknak 5 kor. Földszinti ülőhely tagoknak 2 kor. 50 fill., nem tagoknak 4 kor., állóhely tagoknak 2 kor., nem tagoknak 2 kor. 50 fill., karzat tagoknak 1 korona 50 fillér, nem tagoknak 3 korona. — Előzetesen jegyek Kincsessy Péter urnál válthatók. Felkéretnek a tagok hogy jegyeiket 1909 évre lebélyegzés végett a jegy megváltás alkalmával Kincsessy Péter urnál mutassák be s a hangverseny alkalmával feltétlen hozzák magukkal, mintnogy azok felmutatása kérve lesz. Miután annyi müvészszel s ily nagyszabásu hangverseny még városunkban nem volt s a belépő jegyek ára is oly mérsékelt, hogy ily áron hasonló hangversenyt — nincs alkalom meghallgathatni — reméljük, hogy a vármegyeháza terme szüknek fog bizonyulni s az által jelét fogja adni a közönség érdeklődésének s óhaját, hogy még ha nagy anyagi áldozatba is kerül, más alkalommal is szerezze meg a kör a lehetőséget ily hangverseny előadására.

— **A nőegylet teazsurja.** Ritkán láttunk olyan fényesen sikerült, kedélyes mulatságot, mint a sátoraljaujhelyi izr. nőegylet f. hó 20-án rendezett teazsurját. A legjobban sikerült táncmulatságok eltörpülnek siker dolgában e mellett a szük keretekben rendezett zártkörü ösz szejövetel mellett. Örömmel láttuk társadalmi életünk fellendülését. Örömmel láttuk, hogy eddig oly sok felé tagolt társadalmunk megtalálta a módot az egyesülésre. A teazsuron ott láthattuk társadalmunk minden rétegét, amint a legkedélyesebb hangulatban töltöttek egymassal egy feledhetetlenül szép estét. A zsur d. u. 5 órakor kezdődött. Az egylet ez alkalomra felkért 20 tagja viselte a háziasszonyi teendőket. De nem sokáig tarthatott a nyugodt csevegés. *Oláh* Rudi muzsikája hamar feltüzelte a jelenvolt nagyszámu fiatalságot és táncra perdültek, már amennyire táncra perdülhettek egy olyan óriási embertömegben, mint amilyen ezen a mulatságon volt. A mulatság csak az éjféli órákban ért véget.

— **A Kazinczy-kör** f. hó 27-én este 6 órakor a vármegyeháza nagytermében szépen sikerült estélyt tartott.

— **Jótékonycélu teazsur.** A lelencek felsegélyezésére legközelebb f. hó 2-án rendeznek hangversenynyel egybekötött teazsurt a vármegyeháza nagytermében. Az estélyt ezuttal is *Dokus* Gyuláné rendezi, akinek mindenre kiterjedő figyelme az eddigieknél még fényesebbé kivánja tenni ezt az estélyt. A hangverseny nagyszabásunak igérkezik. A szintársulat több elsőrangu tagja fog fellépni, — névszerint: *Magas* Béla conferencier, *Jászay* Mariska, *Fekete* Rózsi, *Szőregh* Gyula és *Váradi* Márton — e hangversenyen a legjobb kabaré müsorszámokkal. Reméljük, hogy városunk áldozatkész közönsége meg fogja ragadni az alkalmat, hogy müvészi élvezetek ellenében jótékonyságot gyakorolhasson az emberiség elhagyottjaival szemben.

— **Felhivás városunk kereskedőihez és iparosaihoz.** Az Omke Sátoraljaujhelyi kerülete a központ megkeresésére 1909 évi jan. 3-án d. u. 4 orakor az Ipartestület székháza nagytermében az adóreform ügyében tál-

NÉVJEGYEK
A LEGDIVATOSABB FORMABAN RENDKIVÜLI OLCSÓ ÁRON KÉSZITTETNEK
LANDESMANN MIKSA ÉS TSA
KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

takozó gyülést tart, mely gyülésen a központ kiküldött előadója ismertetni fogja a törvényjavaslatnak e két szakmára háramló sérelmeit. A kerület elnöksége ez uton felkéri városunk összes kereskedőit és iparosait, hogy a gyülésen minél nagyobb számban sziveskedjenek résztvenni.

— **Sylvesteri mulatság.** A gyártelepi dal-, zene-, és önképzőkör mint minden évben, ezidén is megünnepli a Sylvester estét. F. hó 31-én este nagyszabásu mulatság lesz a gyártelepi önképzőkör helyiségeiben, melyre a kör vezetősége vendégeket is szivesen lát.

A szinházi zenészek hangversenye. A sátoraljaujhelyi szinházi zenekar az Országos Magyar Zenész Segélyegyesület segélyalapja javára a „Központi Kávéház"-ban 1908. évi deczemben hó 31-én, Szilveszter este 8 órakor nagy hangversenyt rendez. A hangverseny müsora a következő: 1. 1. Kéler Béla: „Magyar vigjátéki nyitány." 2. Fahrbach József: „Szivem Pestet imádja" Keringő. 3. Verdi Giuseppe: Fantázia a „Trobadour" cz. operából. 4. Farkas Miksa: „Édes titkok." Magyar népdalok. 5. Eberlein N.: „Televér." Galopp—Xylophon szóló, előadja: Unterrenner Vilmos ur. 6. Bacho N.: „A viszontlátás." Magyar ábránd. 7. Komzák Károly: „A Vihar" Galopp. II. 1. Maillard A.: Nyitány a „Remete csengetyü" cz. operettből. 2. Kövessy F.: „Elvesztett álmok." Keringő. 3. Wagner Richard: Egyveleg a „Tanhäser" c. operából. 4. Nachez Tivadar: „Czigánytáncz." Hegedüszóló, előadja: Kadlacsek Rezső ur. 3. Eilenberg Richard: „Erdélyi malom". Idyll. 6. Molnár Aladár: „Kurucz nóták". 7. Kadlacsek R.: „Töff-Töff." Fedák Zsazsa összeférhetetlen automobilja. Gyors polka. A müsor után világos kivirradtig magyar nóták. — Hiszszük, hogy városunk közönsége tömegesen fog részt venni a hangversenyen és ez által lehetővé teszi, hogy az oly nehéz munkát teljesitő zenészek segélyalapja jelentékeny összeggel gyarapodjék.

— **Öngyilkossági kiserlet.** *Kövér* Elek gerecselyi gazdálkodó betegségéből kifolyólag hosszabb idő óta kisebb mérvü idegességben szenved. Ehhez járult e napokban, hogy egy látogatása alkalmával nagyon felizgatták, a minek következtében fájdalmai még jobban megkinozták, ugy annyira, hogy elkeseredésében egy baltával a nyakát megvágta Sulyos sérülésével behozták az itteni közkórházba.

— **Betörtek a Gyula-lakba.** Folyó hó 29 én este, mialatt *Dókus* Gyula alispán nejével a szinházban volt, a Rákóczi-utczai hidon tul lévő Gyula-lakban betörő járt és ellopot a hálószoba iróasztalának fiókjából mintegy 1000 korona készpénzt. A betöréses lopást a hazatérő alispán nyomban észrevette és az esetről a rendőrséget értesitette, a honnan az éj folyamán *Jurcsó* Agoston rendőrbiztos ment ki megfelelő számu rendőrrel a helyszinére. A tettes — a mint a nyomozásból megállapitották — az udvar felőli lépcsőház ajtaját nyitotta meg kulcscsal s az emeletre jutva, hat ajtón át eljutott a hálószoba ajtajához. Itt az előszobában elhelyezett kis kulcsoskosárból kivette a hálószoba iróasztalának kulcsát s azzal megnyitotta az asztal fiókját, melyben öt skatulyában mintegy egyezer korona készpénz volt. Ebből egy kis fahordócskában 540 korona 10 és 20 koronás arany volt eltéve, a többi skatulyákban papir és ezüstpénz volt. A tolvaj az iróasztal tetején volt arany karperecet, arany óraláncot és több drága ékszert érintetlenül hagyott, valamint a fiókban volt takarékpénztári könyvecskét s a benne volt papir husz koronásokat sem bántotta. Azonban hogy félrevezesse a nyomozó közegeket, a hálószoba nyugatra szóló ablakának két ablaktábláját betörte s az ablakokat nyitva hagyta, hogy ezzel azt a látszatot keltse, mintha a betörőtolvaj létra segélyével az ablakon keresztül jutott volna az emeleti lakásba. Mindezekből a körülményekből az a gyanu látszik fennforogni, hogy a betöréses lopást a helyzettel teljesen ösmerős egyén követte el. Ezen az alapon letartóztatták a ház egyik szolgáját, a ki azonban a terhére rótt cselekményt konokul tagadja.

— **Az uj sajtótörvény.** A sajtótörvény reformja, melyet Günther Antal igazságügyminiszter törvényjavaslat formájában legközelebb a képviselőház elé fog terjeszteni, már elkészült. A javaslat Csizmazia Endre országgyülési képviselő munkája és főbb rendelkezései a következők: a sajtótermékek előzetes lefoglalása egészen megszünik. Ehelyett gyorsitják az eljárást, ugy hogy például a bizonyitékok beszerzésére nyolcnapos határidőt tüznek ki; életbeléptetik a fokozatos felelősség elvét, ugy, hogy a szerkesztő után a kiadótulajdonos s végső esetben a nyomdaigazgató tartozik a felelősséget viselni; a kauciót eltörlik; a javaslat sulyos intézkedéseket tartalmaz a szedősztrájk ellen is s egyáltalán kemény szabadságvesztés büntetéseket mindazok ellen, akik valamely sajtótermék megjelenését erőszakos uton olyan módon akadályozzák, hogy az a kitüzött időben nem történhetik meg.

— **Főszolgabirák fölemelt utiáltalánya.** Bizonyára nagy örömet fog kelteni a főszolgabirák körében, Andrássy Gyula belügyminiszternek a vármegyék alispánjaihoz érkezett azon rendelete, mely szerint az eddigi ezer korona évi utiátalányt, visszamenőleg 1908. január 1-től, 1400 koronára emelte fel. A miniszter rendelete igy szól:

Az 1908. évi állami költségvetésről szóló 1908. évi XXVII. t.-c. kel a járási főszolgabirák utiátalányainak emelésére megfelelő hitel engedélyeztetvén, a vármegye járási főszolgabirainak ez idő szerint egyenként 1000 koronában megállapitott utiátalányát 1908. január 1 től kezdődő hatállyal 1400 koronára emelem fel. Felhivom ennélfogva alispán urat, hogy a jelen rendeletemmel megállapitott utiátalány többletet a folyó évre, 1908. évi január hó 1-ig visszamenőleg egy összegben, jövőre pedig szabályszerü részletekben a vármegye főszolgabirói részére utalja ki; egyuttal megjegyzem, hogy a jelen rendeletemmel megállapitott magasabb utiátalány összegek fedezésére az 1908 évre szükséges állami pótadójavadalmazást az illetékes kir. adóhivatalnál folyóvá tettem.

— **A király és a szabó számla.** Egyhelybeli szabócégnek van egy rendelője, aki sohasem kérdi a készitendő ruhák árát. De a szabómester állitása szerint van még egy közismert tulajdonsága, hogy csak ritkán vagy egyáltalában nem fizet. A mult héten is rendelt egy télikabátot és mikor elkészült, mégis — ugylátszik — szórakozottságból — megkérdezte: — Azután menynyibe is kerül ez a télikabát? A szabó — ismerve rossz fizetési hajlamait — csak annyit válaszolt: — Minek kérdezi ezt én tőlem? Majd megmondja Ő Felsége a király nevében Schiller járásbiró ur.

— **Veszélyes bonbonok.** Ujabb időben igen sok cukornemü kerül a forgalomba — bonbon, cukorbab, csokoládé, cukor, pralinée stb. elnevezés alatt — mely a legkülönbözőbb — legtöbbször értéktelen — liquerszerü anyaggal van megtöltve. Pontos vizsgálatok kideritették, hogy egynémelyfajta ilyen töltött cukorka aránylag tetemes menynyiségü pálinkát tartalmaz. Igy pl. 15 drb. töltött pralinée-ben, melynek összsúlya alig haladta meg a 100 grammot, majdnem egy evőkanálnyi értéktelen liqueurt találtak. Hogy minő pusztitó, romboló hatással van az ilyen cukornemü a fejlődő stádiumban levő gyermek szervezetére, azt nem kell külön hangsulyoznunk. Mindenesetre intjük a szülőket, hogy ügyeljenek arra, minő cukornemükkel traktálják gyermekeiket.

— **Egy meghivó.** Nem előkelő nyomdában készült finom velinpapiron vagy aranyszegélyü kartonon ez a meghivó, melyet szerkesztőségünkbe küldtek megtekintés végett, egy egyszerü kis cédula az egész, melyet vagy százszor irtak, mégis mennyi kedélynek és zamatos jókedvnek, lehet előfutárja ez a furcsa kis portéka, melyet az elmult héten hordoztak szét az ismerősök között s mely hangzik ekképpen: „legyen szerencsém a zenéz bálóba a hid vendegbőben szombaton debután négy orakor és ki hirdedem hógy tisztelt nagy érdemü közönséget regel őt oráig tartom ott s hogy a nagy, hagy a belepdő dij 60 krajcsár maratam tiszteltel Drapák János"

— **208% községi pótadó.** Ólublóváros a községi pótadózás tekintetében a legnagyobb rekordot érte el, amennyiben az 1909. évi költségvetés fedezeti hiánya 208 % ot meghaladó pótadó kivetését teszi szükségessé. Isten ments, de ki tudja, nem érjük-e el mi is egyszer ezt a rekordot?

— **Hivatlan vendégek.** Folyó hó 28-án *Deutsch* Gyula Árpád-utcai korcsmároshoz beállitott néhány jókedvü fiatal ember s egyikök, valószinüleg a legszomjasabb, italt kért. Egyelőre megelégedett volna két literrel, mert ennyit kért — hitelbe. A korcsmáros azonban — miután a büntető novella életbe lépte óta kiment a divatból a hitelezés, — megtagadta a bor felszolgálását. Ezért a nem várt fogadtatásért azután olyan dühbe gurult az egyik vendég, hogy mérgében összetörte a korcsmát és kimérőhelyiséget elválasztó rekeszt, a söntés edényeit és egy pálinkával telt két literes üveget s azzal, mint a kik jól végezték dolgukat, eltávoztak. A károsult korcsmáros pedig feljelentette a diszes társaságot.

— **Meglött leány.** Folyó hó 24-én Czéke községben *Feczo* Jozsánna lakásán egy kisebb társaság kártyázgatott, miközben oda jött *Czabai* János, a falu egyik legénye s az asztalra egy töltött forgópisztolyt helyezett. Majd forgópisztolyt felvette és addig forgatta a kezében, a mig az elsült és Feczó Zsuzsánna szive tájékan találva, összerogyott. A sulyosan sérült leányt ápolás végett az „Erzsébet" közkórházba hoztak. A fiatal legény ellen, a ki csak gondatlansággal és nem szándékossággal vádolható, meginditották a bünvádi eljárást.

— **Szerencsétlenül járt kerülő.** Sulyos természetü szerencsétlenség érte f. hó 25-én *Balla* Károly kiszcigándi kerülőt. A mint a mezőn járkált, véletlenül elesett s a kezében lévő töltött fegyver elsült, melynek lövege bal keze tenyerét sulyosan megsérelmezte. A közkórházban ápolják.

— **Ki a legény a csárdában?** Folyó hó 26-án az alsóberecki-i Guttman József-féle korcsmában véres verekedés történt. *Sándor* János földmüves italozás közben összeveszett *Kántor* Mihálylyal, a kit meg is ütött. Ezt az ütést követte a többi, majd Kántor kést ragadott s azzal Sándort nyakon szurta. A megszurt fiatal ember sulyosan megsérült s ilyen állapotában került a helybeli „Erzsébet" közkórházba. A szurkáló legény ellen megtették a bünvádi feljelentést.

— **Elveszett** a folyó hó 27-én tartott szinházi előadáson egy 20 korona értékü nagy, fekete láteső. A ki megtalálta, átszolgáltathatja a rendőrkapitányságnál.

— **Rákóczi cipőkrém** a legjobb börfényesitő 5% a kassai Rákóczi-szobor alapja javára. Egyedüli gyártója Székely és Társa Kassa.

Koraszülött gyermekeket

a SCOTT féle Emulsio az elsatnyulástól megmenteni és rendes erőhöz és vidámsághoz segiti őket.

Aggodó szülők

ezrei nézték elragadtatva gyermekük egészségének rohamos javulását. Még akkor is, ha a gyermek a tejet visszautasitja, a

SCOTT-féle Emulsiót

szivesen fogadjaés könyuyen emészti meg.

Az Emulsio vásárlásnál a SCOTT-féle módszer védjegyét, a halászt, kérjük figyelembe venni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 f.

Kapható minden gyógytárban

PÁSZTORY

ÉLŐVIRÁG-NAGYKERESKEDŐ.

Telefon 57—33.

Csnkor- és koszoru-kötésért az országban a legtöbb első dijjal kitüntetve.

BUDAPEST, Rákóczi-út 3.

Nemzeti szinház.

Képes árjegyzék dijtalan.

Vidéki megrendelésekre nagy figyelmet forditok.

NYILT-TÉR.

Mélyen tisztelt vendégeimnek, jóbarátaimnak, ösmerőseimnek boldog uj évet kivánok.

Polgár László.
a „Központi kávéház" tulajdonosa.

Kossuth Ferenc levele!

Tek. Balázsovich Sándor gyógyszerész urnak Sepsiszentgyörgy.

„Csuzos bántalmaknál az „INDASZESZ" bedörzsölése jó hatásunak mutatkozott. Kérem legyen szives nekem három üveggel küldeni."

KOSSUTH FERENC.

Számos előkelőségek és orvosok igazolják, hogy a törvényesen védett székelyhavasi

INDASZESZ

gyógyfü sósborszesz legjobb szernek bizonyult a test és izmok edzésére. Üdit és frissit. Megóvja a testet a hideg káros befolyásától. Massagehoz (gyuró- kenő-kura) felette ajánlatos. Leghatásosabb szer csuz, köszvény, rheuma lejtajas, natha, influenza, tagszaggatas es mindennemü meghü:esbol eredo bajok ellen. A székelyhavasi „INDASZESZ" össze nem tévesztendő más sósborkészitményekkel, melyek egyszerü szeszkeverékek, holott az „INDASZESZ" székelyhavasi gyógyfüvekből előállitott és hatásában felülmulhatatlan gyógyszer különlegesség. Készíti Balázsovich Sándor gyógyszerész Sepsiszentgyörgy. A törvényesen védett székelyhavasi „INDASZESZ" kapható 2 és 1 koronás üvegekben az országban mindenütt.

A szerkesztésért felelős:
A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadótulajdonos:
LANDESMANN MIKSA,

7961—1908. sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

E sátoraljaujhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy dr. Gombos Gáspár ügyvéd vhajtatónak Borsos Andrásné végrehajtást szenvedő elleni 100 korona tőkekövetelés s jár. iránti végrehajtási ügyében a sátoraljaujhelyi kir. törvényszék területén lévő Sátoraljaujhely városban fekvő, a sátoraljaéjhelyi 1316. számu betétben A. I. 1—2, sorszám 207. hrszám a. foglalt és Borsos Andrásne szül. Erdélyi Julianna nevén álló 300. ö. i. sz. házra. udvarra és 750/299047-ed rész közös legelőbeli illetőségre 2150 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1909. évi január hó 12 ik napján délelőtt 10 órakor** a kir. törvényszék telekkönyvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási ár felénél vagyis 1075 koronánál alacsonyabban eladatni nem fog.

Arverezni szándékozók tartóznak az ingatlan becsárának 20 százalékát vagyis 430 koronát készpénzben vagy az 1881 : LX t.-cz. 42 §-ában jelzet árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3353 szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes érték papirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 : LX t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Sátoraljaujhelyben, a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál 1908. évi október hó 8 ik napján.

Wielland, tvszki biró.

Külső Kossuth-utczán lévő szőlőbirtokomat körülbelül 20 házhelynek eladóvá teszek.

Jelenek Ádám.

Tk. 3780—1908. szám.

Árverési hirdetmény kivonat.

A gálszécsi kir. járásbiróság mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Vider Herman végrehajtató és Kondás Mihály csatlakozó végrehajtatónak Topolovszki Jasztreb János végrehajtást szenvedő elleni 210 korona illetve 800 korona tőke és járulékai iránti vágrehajtási ügyében a sátoraljaujhelyi kir. tör-vényszek, a gélszécsi kir. jbiróság területén levő Sztankócz községben fekvő a sztankóczi 88. sztjkvben A. I. 1—3. 7—11. sor 79. 129. 159, 392. 352. 378. 412. 437. hrsz. alatt felvett ingatlanoknak a B. 40. sorszám alatt Tapolovszki Jasztreb János nevén álló (16/64.) 1/4-ed rész jutalékára 876 kor.-ban megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok **1909. évi február hó 26-ik napjának délutáni 3 órakor** Sztankócz községházanál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási ár 2/3-adanál alacsonyabb áron eladatni nem fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 87 kor, 60 fillért készpénzben vagy az 1881. évi LX. tvc. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt Ig. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldöttkezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Gálszécsen a kir. járásbiróság mint tkvi hatóságnál 1908. évi decz. 19.

Dr. Kail, kir. jbiró.

Eladó.

A Rákóczi-utcában, a kisállomás közelében két utcára nyiló harmadfél hold föld szabad kézből eladó.

Vevők értekezhetnek **Moskovszky János** műkertésznél, mint tulajdonosnál.

KLEIN GÉZA

szénüzlete

ajánlja szoba fütésére:

I. rendü Porosz kőszén **2** frt. **40** kr. — Szalon kőszén **1** frt. **80** kr. — Porosz brikett, valamint I. r. gázkoksz jutányos árak mellett házhoz szállitva. Telefon 64. sz.

A gyermekvédő-ligának jövedelmező.

Az Országos Gyermekvédő-liga

LEVÉLPAPIRJA

csinos dobozokban kaphatók

Landesmann Miksa

könyvkereskedésében.

Még azokat is, akik éveken át mást használtak, meghóditotta a valódi

Erő

sósborszesz,

mert mindazt egyesiti magában, amit egy igazán jó és hatásos házi ertől várni lehet.

Óre az egészségnek, fertőtelen t, erősit és edzi az izmokat, fájdalomcsillapitó. Páratla mint szájvíz, haj- és bőrápolószer.

Szükséges minden háztartásban.

Kapható mindenütt 30 fill., 40 fill., 1 és 2 koronás üvegekben.

Póstán 10 kis üveget 3 koronáért küld utánvéttel vagy a pénz előzetes beküldése után

KOSMOS laboratorium GYŐR.

Kapható mindenütt.

Főraktár Sátoraljaujhelyben: **Hrabéczy Kálmán drogériájában.**

Jó étvágyat

kap ön, ha a

KAISER-féle

borsos minta karamellákat

használja.

Orvosilag kipróbálva és ajánlva.

Nélkülözhetetlen emésztési zavarok, étvágytalanságós gyomorfájásnál stb. Uditó és vidámitó szer

Egy csomag ára: 20 és 40 fill.

Kapható Hrabéczy Kálmán drogériájában Sátoraljaujhely.

4006—1908. végreh. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulirott birósági végrehajtó az 1881 évi LX. t-c. 102. §-a értelmében ezzenel közhirré teszi, hogy a sátoraljaujhelyi kir. járásbirósgnak 1908. évi Sp. I. 780—3. számu végzése következtében Dr. Csizy Béla ügyvéd által képviselt Balog József javára 47 korona 72 fillér s jár. erejéig 1908. évi nov. 30-án foganatositott klelégitési végrehajtás utján le és felülfoglalt a 908. V. 517. vhj. tjkvben 1—6. t. a., a 908. V. 96/2. vhjtjkvben 2—4. t. a., a 908. V. 116/2. vhjkönyvbeo 1—6. t. a. felvett 510 + 900 + 265 összesen 1675 koronára becsült következő ingóságok u. m. házi butor nyilvános árverésen el adatnak.

Mely árverésnek a sátoraljaujhelyi kir. járásbiróság 1908. évi V. 2517/2. sz. végzése folytán 47 kor. 72 f. tőke követelés ennek esedékes kamatai és eddig összesen biróilag már megállapitott költségek erejéig Sátoraljaujhelyben alperes lakásán, régi kórház épület, az előbbi 1909. január 6-án d. u. 5 orára kitüzött határidő beszüntetésével leendő megtartására **1909. évi január hó 8-ik napjának délutáni 3 és fél órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. s 108. §-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet igérőnek szüksége esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna ezen árverés az 1908 : XLI. t.-c. 20. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Sátoraljaujhely, 1908. évi dec. hó 19. napján.

Rosner Imre, kir. jbir. végrehajtó.

SALGÓTARJÁNI

Kőszénbánya Részvény-Társulat

széntermékei (szobafütésre és ipari czélokra)

KLÁR és NEUMAN cégnél

Sátoraljaujhely

rendelhetők meg. Ugyanott legjobb minőségü apró és durva szemü kétszer mosott **kovács szén** és **koksz**, valamint **porosz briket** kapható.

Az 1909. évre szóló NAPTÁRAK

a legnagyobb választékban kaphatók

Landesmann Miksa és Társánál.

LEGJOBB MINŐSÉGŰ HAZAI GYÁRTMÁNYÚ OKMÁNY, IRÓ ÉS FOGALMI PAPIROK

KAPHATÓK MINDEN JOBB PAPIRKERESKEDÉSBEN

Kapható:

Landesmann Miksa és Lővy Adolf papirkereskedéseiben Sátoraljaujhely.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönség, hogy tüzifa raktáram már nem a vasuti állomáson, hanem a Kossuth-utczai saját telkemen, a (Hordógyár) mellett van, ahol hasáb és vágott fát nagy raktáron tartok.

Egy méterm. vágott fa házhoz szállitva 2 kor. 50 fillér. Vaggon számra jutányos árak mellett.

Magam a n. é. közönség pártfogásába ajánlva maradtam, kiváló tisztelettel

NEUMANN HERMAN

fakereskedő, (Árpád u. 1. Rude ház.)

Nyomatott Landesmann Miksa és Társa könyvnyomdájában Sátoraljaujhely.

KARÁCSONYI MELLÉKLET.

Himera álma.

Irta: **Constantin Maud.**

Hisz álomban világosabb a lelki szem,
Nappal kevésbé lát a sors rejtélyibe.
Aischylos

Véres pártharcok dultak akkoriban a Kyklops-ok szigetén. Mig Hermokrates mint választott hadvezér Sparta és Korinthosszal egyesülve harcolt Sicilia legnagyobb ellensége, Athén ellen, azalatt Diokles a demokrata-párt vezére gyanuba hozta őt a néptörvényszék előtt. És a nép, az eddigi istenitett bálványt számüzte mint aristokratát.

A Hermokrates-párt kivitte ugyan, hogy egy év leforgása alatt a fondorkodó Dioklest is számkivetették, azonban vezérük visszahivását illetőleg minden fáradozásuk hajótörést szenvedett.

Hermokrates, számkivetése alatt, tekintélyes hajóhadra tévén szert, ennek élén, Kr. e. 406 év tavaszán betört Syrakusaiba.

Egészen a város szivéig sikerült elhatolnia, itt azonban a véres utcai viadalban elesett.

Amint a haláltosztó gyilok lesujtott a strategosra, sógra Polyxenos saját testével akarta felfogni a szurást, de megbotlott és Hermokrates sziven találva rogyott a földre.

Hörgő melléből vérrel elegyest csak egyetlen szó szakadt fel: „Himera!" — aztán kiadta nemes lelkét.

Elestének hirére elült a harc: ellenség és pártbeli megilletődve állta körül a dicső multu vezér holttestét, miközben suttogva járt szájról szájra: „Himera! . . ."

Találgatva e szó titkos értelmét, mindenki a hasonnevü észak-siciliai dór-telepre gondolt; egyedül Polyxenos sejtette, hogy Himeráról emlékezve, a haldokló aligha városra gondolt.

*

Himera, a csodaszép korinthosbeli hetera, Hermokrates „barátnője" volt és a csatározások idején Syrakusai közelében, az Anapos folyó balpartján levő nyári lakában tartózkodott.

A végzetes nap délutánján, a kertet jártában különös bágyadtság vett Himerán erőtt. Ledölt egy árnyas platán-fa alá, hol lkelos csakhamar nehéz, mély álmot küldött reá.

— — — — — — —

A vezér halála után a Hermokrates-pártot két sirakusai polgár Hypparinos és Philistos képviselték. Ezekhez társult még Dionysios, egy fiatal katonatiszt, ki Akragas Karthago elleni védelmében szerzett kiváló érdemeket.

Dionysios kihasználta a kedvező alkalmat és hanyagsággal, majd árulással vádolta az akkori hadvezéreket.

A vádnak alapja lévén, a népszerü Dionysios inditványára a népgyülés letette a régi strategosokat és az uj választásnál Dionysios is megbizatást kapott.

Az ügyes, vakmerő katona vérszemet kapott előbbeni sikerén és csakhamar bevádolta az ujonnan kinevezett vezéreket is és most már kizárólag magára ruháztatta a sereg vezetését.

Mint fővezér egy sebtiben toborzott maroknyi zsoldoshaddal egy-kettőre elfoglalta a fegyvertárat, immár nyiltan tyrannosnak vallván magát.

Merész álmait most már csak az észak Siciliában táborozó karthagóiak nyugtalaniták.

De a sors itt is kezére játszott, mert a karthagói sereg között kiütött dögvész a fővezért, Hannibalt is elpusztitván, a béke hamarosan megköttetett.

A karthagói hadak Siciliából való kivonulásának örömére, Dionysios fényes diadalmenetben ünnepeltette magát.

Himera Hermokrates halála után Korinthosba ment bőkezü „barátokat" szerezni s csak a diadalmenetet megelőző nap tért vissza Sirakusaiba. Hallva, mily fényes ünnepség készül ő is látni akarta végre a Korinthosba oly sokat emlegetett tyrannost.

Legegyszerübb fehérvászon kitónját öltötte fel és hogy a diploison körül futó szines himzés ne látszék, disznélküli fehér gyapju köpenyt boritott magára. Szép arcát, haját szemöldökét festetlenül hagyta és minden kiséret nélkül vegyült a diadalmenetre várakozó tömeg közé.

A szinház előtt ácsorgó bámész csoport, ahol Himera megállt, letárgyalván a legfrisebb helyi pletykákat, a naphőséről, Dionysiosról szállongó mende-mondákkal igyekezett a várakozás nehéz perceit megröviditeni.

Éppen egy vércse orru, fogatlan vénasszony vitte a szót:

— Még egy más történetet is tudok „róla". Nem hiszem, hogy bármelyitek is hallotta volna . . De csendben legyetek . . Priene már hetedik hónapja hordozá szive alatt „őt", amikor egy éjjelen azt álmodá, hogy egy kis satyrost szüle a világra. A chaldeai jós, Eridu, igy fejté meg az álmot: „Ez a satyr a földi istenek egyike leend egykor."

— Ugyan hogy is nézhet ki a mi földi istenünk? — kérdezte együgyü kiváncsisággal egy gyermeteg etruszk-rabszolganő.

Öblös, mély hang válaszolt rá, északi tájszólással:

— Csunya, gyermekem, nagyon csunya . . . Hosszu, fekete haj, összecsapzott szakál, egy szem . . . Igen, csak egy szeme van, miként Polyphemosnak . . . Ösmerem jól: Akragatban alatta szolgáltam . . . Verje meg a magas egekben lakozó Zeus! . .

— A szárnyas Hermesre! ez a hegyi hazudik! — vágta ki hetykén egy bőrsapkás hajós:

— Halljátok népek! — folytatta harsány hangon először is: két szeme van, „neki". És még milyen szeme! Argosnak sincs különb . . . Másodszor: rövid a haja és nem fekete, de veres . . . Harmadszor: soh' sem hordott szakált . . . Akarjátok tudni ki a borbélya? Megsugom: a saját lányai Árete és Sophrosyne. Hogy miért? Azt is megmondhatom. Borbélya egy izben nyiltan dicsekede, hogy hetente kétszer tartja kése alatt a „hatalmas" életét. Ettől fogvást csak is lányaival végezteti a haj és szakálperzselést.

— Valóban nagyon vigyázatos a mi „drágánk" — vette át a szót egy mankóra támaszkodó rokkant katona. Hogy szavainak nagyobb sulyt adjon, jobb kezétől tölcsért formálva sugta nevetséges arcfintorral:

— Csupa vigyázatosságból eresztett oly hosszu fület is . . .

Egy ifju asszonyka, aki már alig várta, hogy ő is mondhasson valamit, szapora beszéddel fecsegte:

— Hát azt vajjon hallottátok-e, hogy mily gyakran valtoztatja „ő" a hálószobáját? Bizony, nincs a nagy istennek az a teremtett lelke, aki tudná hol és mikor hajta fejét álomra „ő kelme" . . Az is hirlik, hogy nincs nyugta a bosszuállás-istennőitől. Tudjátok, a sok ártatlanul kiontott vér.

— Bezzeg eltaláltad! — szólt keserü gunynyal egy fekete bőrű rabszolga — Az Erynnisektől csak a magunkfajta fél. Mert mi bizony csak forrásvizzel engesztelhetjük meg őket. Ellenben az ilyen földi istennek módjában áll akár 50—100 kotilé mézes-vizet is áldozni. És hol van az a dühödt Harpya, amelyik meg ne békélne ennyi édességtől!? . . .

— Egy szó mint száz: „neki" a vér olyan, mint más embernek a bor: csak akkor érzi jól magát ha nyakig gázolhat benne! Ezt meg én mondom nektek, — dadogta részeg fővel egy csonttá asszott bányamunkás.

— A ragyogó szemü Heranyánkra! igaztalan volt minden szavatok, — szólalt fel a kör közepén egy apró öreg ember.

Minden szem a beszélő felé fordult, aki hogy láttassék, lábujhegyre állva folytatta:

— Dionysios, Zeus kegyelméből Syrakusai ura, nem szeret gyilkolni; ő csak kényszerből öl. Ezen isteni férfiu fennséges elméjét csak egy gondolat foglalkoztatja: Siciliát naggyá, hatalmassá tenni, hogy rettegjen tőle az egész világ! Dionysios dicső nevét Klio. —

Itt vége szakadt a páthosszal megkezdett mondókának. Egy vállas sikanos nem hagyta befejezni, mert hátulról hirtelen nyakon ragadta a szónokot és magasra tartva, a tömeg kacaja közt mutogatva jobbra-balra:

— Ime: az „ő fülei" közül egy! Eladó . . . Két obolos az ára! Ki ad többet?!

Néhány pergő nyelvü asszony kezdeményezésére hirtelen haragba csapott át az előbbeni derültség és szemenszedett asszonyi szitok között egy perc alatt fenyegető férfi öklök hadonásztak a kémnek vélt emberke körül.

Egy herculesi termetü graos, akit a zsivaj csalt oda, késznek nyilatkozott végezni a „füllel" és e célból már éppen leoldotta bőr-chlamysát.

Himera elborzadt e vad kegyetlenkedés láttára: gyors elhatározással az áldozat mellett termett és kitárt karjaival elfedve azt, egy percig farkasszemet nézett a csöcselékkel; majd egy utánozhatatlanul előkelő, kissé gögös kézmozdulattal leintette őket.

A bátor fellépés megtette a hatást, hirtelen lehanyatlottak a fenyegető öklök és a kis öreg bántódás nélkül került a földre.

Minden szem a hetera felé fordult: az asszonyok megvető ajkbiggyesztéssel, a férfiak kiváncsi sóvár tekintettel bámulták a nemes hévtől kipirult szépséges asszonyt.

Ez pedig fennsőbbségének tudutában, diadalmasan mosolyogva hordozta körül tekintetét. Aztán egy bájos mozdulattal a sikanoshoz hajolva valamit sugott annak, miközben bársonyos mutatóuja titkos jelt rajzolt a kérges férfitenyérbe.

— Igy?! — kiáltott fel a sikanos; dörgő hangon még hozzá tette:

Akkor szabad vagy! — és hatalmas tenyerével Himerához lóditotta az öregemberkét.

Hirtelen elült a tere-fere: a pentapylék felől vágtatva közeledtek a menetet megnyitó harsonás hirnökök.

Ezalatt a megkinzott „fül" lázasan, a kiállott izgalmaktól reszkető ajakkal hálálkodott megmentőjének. Suttogó szavai azonban kárba vesztek a vágtató lópaták és harsonák fülsüketitő zajában. De különben is, Himera most már ügyet sem vetett védencére. Sőt még a hadijelvényeket vivő hoplitesek disz-csapata sem érdekelte; és a lidyai fuvolások ép oly hidegen hagyták mint a tyrennos fiának, Thearidesnek ifju szépsége: ő csupán Dionysiosra volt kiváncsi és lázas türelmetlenséggel várta a percet, amikor végre megpillanthatja.

Végre a szinház elé ért a lovas testőröktől kisért diszfogat.

Amint Himera megpillantotta a négy fehér lótól vontatott aranykocsiban álló hatalmas termetü, de arcra rut férfit, ki nejei a lokrisi Doris és Aristomache között foglalt helyett, egész hajatövéig elfehéredett. Elfulva kérdezte védencét;

— Ez lenne Dionysios?

— Igen; ez Dionysios, Syrakusai ura, Ares és Eyno kegyeltje.

— Oh Sicilia! ime itt halad a mi balvégzetünk! — kiáltott fel fájdalmasan Himera és borus arcát kezébe temette.

— Mit mondtál, asszonyom? Balvégzetről szólottál? Avagy én értettem rosszul? — kérdé résztvevő hangon az öreg emberke és becézve végig simitott a Hymera rózsás vállain.

A hetera borzongva rázta le magáról a csontos hideg kezet és a távozó kocsira mutatott:

— En azt az embert már láttam egyszer álmomban.

— Dionysiost? Almodban?

— Igen álmomban. Hermokrates halála napján.

— Különös álom lehetett az. Kérlek mondd el. En fölötte sokat tartok az álmokra.

Himera egy percig habozni látszott.

— Arcod becsületesnek látszik jó öreg, — szólt aztán vontatottan, — elmondom hát álmomat. ha elkisérsz egy darabon. Az Anapos balpartján lakom, közel a Hermes-hidhoz.

— Örömest elkisérlek, asszonyom, egész hazáig. Örülök, hogy valamiképen viszonozhatom jóságodat. Eltemet a mai naptól fogva csak neked köszönhetem.

Megindultak a mindinkább ritkuló tömegben. Szó nélkül, gondolatokba mélyedve haladtak egész odáig, ahol az akrai-ut elágazott Heloros-felé, ott aztán gyöngéden megsürgette a gondterhes arcu Himerát a kis öreg:

— Nos, szép asszonyom?

— Halld hát álmomat, — szólt az bus sóhajjal.

— Hermokrates halála napjának delén, kertemben járván, különös bágyadtság jött reám. Ledöltem egy platánfa alá pihenni. Ikelos csakhamar nehéz, mély álomba meritett. Alomban a kertben jártam Hermokratesel. Amint egyik fordulóhoz értünk, egy szárnyas daimonnal álltunk szemközt, aki szó nélkül kézen fogott és felszállt velünk az égbe. A mennykapuján a lenhaju Thallo és a rőffürtü Karpo bocsátott be. Mig én a bájos hórákat csodáltam, eltünt a daimon és vele Hermokrates. Kétségbeesve indultam keresésökre. Bolyongásomban az istenek tróntermébe tévedtem. Nem volt a teremben senki s igy apróra megnézhettem a csodás fényben csillogó trónusokat.

Amint tekintetem véletlenül a Zeus trónja alá tévedt, oh rémület, mit láték?! . . . Egy rut marcona férfi feküdt ott, bilincsekbe verve. Rut volt: haja lángveres pamatokban omlott rezes, veres szőrökkel benőtt arcába. Apró, vérbenforgó szemei félelmesen villogtak. . . Minden izemben reszketve kérdém: — Oh Zeus atyám, ki legyen ez a szörnyeteg?! . . . A szárnyas isten, Hermes termett előttem s igy válaszola: „Ez Sicilia és a te balvégzeted, Himera. Ovakodjatok Zeus haragját kihivni, mert akkor kiszabaditjuk bilincseiből e szörnyet és jaj akkor nektek! ezerszer jaj! . . Most térj vissza a földre és ne feledj áldozni az isteneknek!"

Erre megérintett kigyóval átfont botjával és én felébredék. Alig, hogy felnyitám szemeimet, testvérem Issa jajveszékelve rohant hozzám hirül adni, hogy Hermokratest megölték. . . . Az imént, megpillantva Dionysiost, azonnal felösmerém benne az álombeli rut férfit . . . Es a nép beszéde után itélve, csakugyan ő az a szörnyeteg, akivel Hermes rémitett. . .

A kis öreg elméjében gonosz gondolat villant meg, azért igy válaszolt:

— Csodálatos álmodat isteni kijelentésnek kell venni . . . Tehát Himerának hivnak? — kérdezte édeskés mosollyal.

— Igen, a megholt Skiron strategosnak huga vagyok.

— Himera . . . az Anapos folyó balpartján, a Hermeshid mellett . . . — ismételte halkan az öreg. Magyarázat képen még hozzá tette hangosan:

— Holnap okvetlenül fel foglak keresni. Most azonban vissza kell térnem a városba . . . Sürgős dolgok várnak elintézésre. . . Igen. Engem Skyllisnek hivnak és argolisi vagyok. Szerencse járjon veled asszonyom! Helios tegye álmodat ártalmatlanná! . .

Mindezt gyorsan elhadarva sarkon fordult és elrohant.

Himera sokáig, értelmetlenül bámult utána. A kis öreg már jó messze járt, mikor végre ő is megindult: lassu léptekben, bálsejtelmes gondolatokkal.

Skyllis, valódi nevén Marcus Selinius, mámorosan az örömtől poroszkált a márványkavicsos országuton. Amivel elméje csordultig volt, az kicsapott a száján: ujongva mondogatta:

– Nem hiába áldoztam ma reggel két hizott gödölyét Hermesnek, velem volt ma egész nap! . . Micsoda véletlen szerencse: a szép Himerával ki van a teljes szám! . . Enyém végre a földbirtok Heloros körül . . . Igy igérte legügyesebb „fülének" ő, az isteni gyilkos. . .

A kapzsi lélekben duló gonosz indulat friss erőt öntött a petyhüdt inakba s agg létére majdnem futva érte el Selinius a tyrannos palotáját.

Humoreszk théma.

Ugy 2 héttel ezelőtt megfog az utcán e lap érdemekben megőszülésre készen álló ügyvezető szerkesztője és kijelenti. hogy a karácsonyi szám humoros cikkének megirása rám várakozik. Utóvégre azoknak a szegény előfizetőknek, ugyszintén a tiszteletbeli ujságolvasóknak egyszer egy évben nevetni is szabad, a kik karácsonyig épen torkig vannak a felszinre kerülő eszmékkel.

Szabadkozásomra mitsem adott s kivánságának teljesitését erkölcsi kötelességnek minősiteite. Mit volt tennem, leszegeztem igéretemet.

* * *

Hazasiettem s már utközben is elmélkedtem a théma fölött. Felnéztem az égre és a tündöklő csillagokban kerestem motivumot. Balgaság! A csillagokat az Isten a csillagászoknak, népdalköltőknek teremtette, továbbá azoknek, kik adott esetben mintegy kötelességszerüen az eget bőgőnek nézik. Lenéztem tehát a földre s látom, hogy néhány nemzetközi elvtárs minl püföli nehány keresztényszocialista ellenlábasát. Ez már théma. Örömömben éltetni kezdtem a titkos választói jogot s abcugolni a hazátlan bitangokat. Szerencsétlenségemre e gyönyörü jelzőt mindkét küzdő párt magára vette s csak azon mentségemmel, miszerint a hazátlan bitangok alatt csak a vagyonos osztályt értem, menekülhettem meg.

Ily érzelmek közepette érkeztem lakásomba, hol a gondolatok fejemben valóságos ügető versenyt rendezteb. De hát miért kell nekem ép a humoreszk irás terén érvényesülnöm? Eszembe jutottak 5 és több felvonásos drámáim. azok, a melyek a visszautasitottak szalónjába kerültek, azok a melyekért gyufát vásároltam a füszeresnél s azok, oh azok, a melyek premieri hideglelést juttattak osztályrészül. Mily mester is voltam ebben. Csak a felvonások végéhez szükséges slágereket kellett felfedeznem, a drámát aztán ezekre felépithettem. Oh, ha egy dráma megirásával lettem volna megbizva.

De hát humoreszk kell, legyen hát humoreszk. Meg lett a théma is. Felidéztem a journalista korombeli emlékekei. ezek egyike be is illett thémának. Belmunkatársa vagyok egy szépirodalmi lapnak, mely lap azonban általános népszerütlenségnek örvend. A felelős szerkesztő a reklámok összes nemeit megkisérli. Felfedez ismeretlen poétákat. Hiába Kiadja Jókai eddig sehol meg nem jelent regényét. Nem ér célt vele. Az összes hölgy abbonensekből müvészi kivitelü képekben galériát létesit. Nem használ semmit. Majd pályázatot hirdet egy novella megirására, természetesen csak az előfizetők között, 10.000 korona pályadijjal. Ez végre hat a közönségre, mert csak ugy tódulnak az uj előfizetők. A szerkesztő ur persze engem biz meg a pályadij elnyerésére és tényleg e novelláért 10 korona helyett 20-at kapok. Alig irom le a vázlatot, belép hozzám egyik kritikus barátom, akinek szenvedélye irodaimi termékeimet boncoló kése alá venni. Átolvasván a tervezetet és kérdi tőlem:

— Nem vagy te vegetáriánus?

— Miért? kérdém kiváncsisággal.

— Mert ennyi zöldséget csak az ilyen szektabeli egyének tudnak bevenni. Sokkal ajánlatosabb, ha a város társadalmi életéből eszközölsz pillanatnyi felvételeket.

Igazság. Sok kiváló kaliberü emberünk van, mindannyi alkalmas a szatirára. Forrásmunkául kinálkozik többek közt H . . . . . ur két tárcacikke az ujhelyi parlamentről, Hogy humoreszk legyen belőle csak ki kell szinezni a vázlatot. Segitségemre van a Zempléni Hétlő, a mely lap fél év alatt 62 ½ panamát sütött ki. Itt is bőngésztem. Lefestettem a szinház trubadurjait, végigéheztem az összes jótékony egyesületek teazsurjait, hogy ecsetemnek tápot nyujtsak. Türelmesen meghallgattam Hazafi Péchy Jenőnek a függetlenségi körben elmondott akluális strófáit, megfigyeltem a jégpályán lejátszódott néhány idyllt stb. S meglett a mü, a gép foroghat.

De nem oda Buda. Érdemes szerkesztőnk cikkemet átolvasván, sajnálattal kijelenti, hogy helyi vonatkozásu cikkeknek többé helyt nem adhat, a szilánkos irodalmi müfajt nem kultiválhatja. Egyben felkér, hogy hölgyeknek való thémat válaszszak, mert a karácsouyi szépirodalmi rovat nekik lesz ajánlva.

Hölgyeknek való théma! Hozzája humoros. Hisz a mily könnyü a prózai életben egy-egy mosolyt a hölgyek arczulatjára kicsalni, ép oly nehéz ez egy cikknél, hol mindegyik hölgy egymaga is képviseli az ezerszemü cézárt.

A hölgyeknek való alkalmas théma esak a feminizmus kérdésének fejtegetése lehet. Az ember bármit is mondjon, ujnak tünik fel. Eszembe jutott, hogy a hölgyek választói jogának porfelhői egész elsőtétitik a láthatárt. Igy hát elhatároztam, hogy reprodukálni fogom a nők lelki világát.

Egy 10 év mulva lejátszandó képviselő választás volt dolgozatom vezér motivuma. A választás keretében aztán kidomboritottam azon eszméket, a melyeket programmbeszéd alakjában hölgyválasztóim elé tártam. Természetes, hogy önmagamat tettem meg jelöltnek. Kerületem elnyerését csak az összes női voksok biztosithatják. Ime programmbeszédem kimagaslóbb eszméi.

Vázolom ama társadalmi átalakulást, mely a férjhezmenés müvészetét többé nem minősiti müvészetnek, mert ez csak a férfiakra nézve lesz ezentul complikált. Én ugyanis a feminizmus kérdését ugy fogom fel, hogy ez a nők helyzetét minden tekintetben megkönyitse és igy a mandátumom elnyerése is bizonyosabb. Hozományt tehát a férfiak adnak és a nők megbosszulva a mult kinővéseit ideális férjhezmenetelt nem igen létesitenek. A kiházasitási egyesületek a férfiakat illetik. Kárörvendve jelentem ki, hogy sok legény marad pártában, mert a bölgyek nagyon válogatósak lesznek. A szép korszak valóságos asszimiláló hatással lesz az emberiségre. Most tünik majd csak ki, hogy a nő a teremtés koronája, mert eddig csak páriája volt. A hölgyek többé nem tartják el férjeiket, mint eddig. Férfi sorsa a nőé lett. Megélnek a hazomány kamatjaiból meg aztán férjem uramék is hoznak valamit a konyhára. A boldogság s megelégedettség tölti be a nők lelkületét. A családi élet harmónikusabbá lesz. Az anyós szeméiye szent és sérthetetlen (Tudvalevőleg sok anyós voksra számitok). Béke és szeretet honol minden házban és a mint látható a férjhezmenés müvészetét tettem ennek bázisává.

Ezután leirtam a beszédem hatását. Nagy tetszést keltettem vele s másnap már nyomtatott füzetekben lett szétosztva. A hölgykortesek hóditó körutra indulnak és a szent ügy érdekében csókokkal vesztegetnek. A kortes dalok dicsőségemet zengik és b. fejemre annyi áldást szánnak, ahány esőcsepp esik karikára az én kalapomra.

Eddig csak eljutottam volna, tehát az expozició készen van. De hát mi lesz a kifejléssel? Megleszek-e választva, vagy nem? Mert számitani kell az esélyekre. Annyi bizonyos, hogy a férfi szavazók hivatalból ellenem szavaznak. Vagy az is lehet, hogy terveim megvalósitását, a nők az utolsó perczben utópiának hiszik

és akkor aztán minden asszony férjére, leány a férjjelöltjére adja le voksát. Nem, ez nem lehet, sokkal erősebb lábon fog már ekkor a nőemancipáció állani és aztán a nők még akkor is a jövőért harcolnak, ha a jelenjük kielégitő,

A mint igy tépelődöm (A dolog tegnap este történt) eszembe jut, hogy nekem 6 órára egy feminista egyesület gyülésére kell mennem, megigérvén ezt egyik unokanővéremnek. Letettem a tollat és siettem a gyülésre. Bár kissé késtem, de éppen jókor ahhoz, hogy egy Danton-Marat izü női beszédet meghallgassak. Sohsem voltam ilyen gyülésen és igy tiszta képet nem alkothattam a felfogásukról Csak ámultan-bámultam. A merész szárnyalási heszédet lejegyeztem és ime itt közlöm. „Hölgyeim midőn az Isten a férfiakat teremtette, azt mondta, hogy becsapom a világot és sikerült neki. Elég volt a rabszolgaságból. Győzön a jobb! Sohse megyünk férjhez. És ez elhangozik kelettől nyugatig. a háremszobától a pórnő kunyhójáig. Azt kérditek, hogy mit akarunk mi? Megmondom. Szabad szerelmet szabad hazában. A ki csak azzal adózik a szerelemnek, hogy férjhez megy, az hasonlit ahhoz, a ki kalendáriumot vesz s azt hiszi: pártolja az irodalmat. Tudjátok meg, hogy egy tudós szavaival élve, a házasság egy kikötő és óh mi a tengert szeretjük. Mit ér a gond tengeren s vizen, ha magasabb ideálokért nem lelkesülünk, ki mondja azt, hogy a hatalom, a vezérszerep a férfiaké ha a tapasztalat arra mutat, hogy e férfiakat hatalmunkban tarthatjuk. De láthatjátok nővéreim, hogy ez csak cselvetés volt. Felemeljük a férfiakat a porból, vagy mondjuk a drapériáról és végre is a kudarcz a mi részünkön van. A férjhezmenésnek hálójukba esünk, (Általános ki-kitörő éljenzés és taps.) Testvéreim az elnök inditványait én a következőkkel toldom meg. 1) A férjhezmenés elleni agitálás programmunkba vétessék. 2) A nők számára nyiljék meg a müegyetem, a jog akadémia és a Ludovica Akadémia. 3) A nők ne csupán választók, hanem megválaszthatók is legyenek, igy aztán használunk az átmeneti, ideiglenes ügyvezető és darabont kormányoknak is, mert a technikai obstrukciot kiragadjuk a férfiak hatalmából. Ne csüggedjetek. Győznünk kell, vagy közösen essünk el a harc mezején." (Kitörő taps. Szónokot csókzápor boritja.)

Kábult fővel hagytam el a gyülés termét. Hisz én egész másként képzeltem el a feminizmus állásfoglalását. Eszembe jutott cikkem, melyet majdnem erkölcsi gyözelemmel fejeztem be. De hát hogy is venne annyi bátorságot, hogy ily értekezést hölgyek kezébe engedjek. Siettem a szerkesztő urhoz bejelenteni, hogy nincs humoreszk, — ki, mivel már számomra helyet főntartott — megnyult arccal hallgatta indokaimat. És hogy mindketten igazolva legyünk, kénytelen voltam indokaimat papirra vetni. Ezek voltam kérem szépen. Ünnepi hangulatban. — a midőn mindenki bácsánatot nyerend — én is bocsánatot kérek.

Köd.

Hová tüntél?

Hová száll a gondolatom,
Hová tüntél, merre vagy?
Ugy érzem e kérdésekre
Minden erőm cserben hagy.
Hütlen lettél — megtagadtál,
„Vigyázz"! Szived szavára
Sirva busulsz, elkeseregsz
S ráborulsz a fejfámra.
Hogy késő lesz? Nem mondhatnám.
Sohse késő megtérni.
Megértelek! És a sirban,—
Ott is foglak szeretni!!

BELEZNAY MARGIT.

Groteszk*.

Kovács János az uzsonnai kávéjához készülődött, amelyet a szerkesztőségi szolga a kávéházból hozott föl a számára, amikor egy társa odasugja neki:

— Te, egy elegáns hölgy keres.

— Vezesd be, kérlek, a társalgóba — kérte meg Kovács — amig én magamra huzom a jobbik kabátomat..

Levetette a „munka-kabátját", hogy helyébe fölvegye a rendes, utcai szakkóját. Kovács a szórakozott, kissé lompos emberek közé tartozott és nem vette észre, hogy öt év alatt micsoda változás esett azon a titokzatos viszonyon, amely munkakabátja és szakkója közt volt. A szakkó, amelyet mindig hordott, elvánnyadt, a munka-kabát ellenben, amelyben csak a szerkesztőségben robotolt, meglehetősen ép maradt, sőt szépségével már tulszárnyalta a másikat.

Kovácsban mindig megvolt az a nemtörődömség az élet dolgaival szemben. Nézeteihez, elveihez makacsul ragaszkodott azzal a megható, hősies naivitással, amelyet maholnap igazán már csak szerkesztőségi mühelyekben lehet föltalálni, ahol telefoncsilingelés és életrajz közepett a modozik egy-két hajótörőttje szép álmoknak. Ugy volt ő az élettel, amelylyel mindennap szembe kellett néznie, mint mi vagyunk azokkal, akikkel napról napra találkozunk: nem vesszük észre arcukon a változást . . .

A társalgóban már várt rá az elegáns hölgy, aki kissé le volt fátyolozva.

— Pintér Arvéd, nemde — kérdezte a nő.

— Igen, az vagyok — felelte Kovács János. És nem hazudott, mert ez volt az irói álneve.

A hölgy kissé föllebbentette a fátyolát:

— Nem ismer meg? — kérdezte.

Kovács János habozott.

— Balogh Éva vagyok — mutatkozott be a nő.

Kovács meghajolt:

— Bocsánat, hogy nem emlékeztem.

— De most már eszébe jutottam? — kérdezte Balogh Éva.

— Roppant ismerős nagysád . . . nagyságos asszonyom arca . . .

— Igen, asszony vagyok — szólt közbe a nő. — De ön már nem emlékszik rám. Ez rut hálátlanság. Törje csak kissé a fejét . . . Volt egyszer egy nyulánk termetü, gesztenyebarna haju leány, akinek kék szeme valóságos tavaszi igéret volt, de akit lelke és egyénisége ellenére férjhez kényszeritettek. Ekkor hirtelen elborult a szeme és azóta mint felhőből csak könyek omolnak belőle. De ön, Pintér Arvéd egy napon megjelent előtte és igy szólt hozzá: „Balogh Éva! a sziv a legszegényebb, a legüldözöttebb és a legkegyetlenebb zsarnok. Ezerszeresen visszaveszi a vámon azt, amit elveszitett a révén. Nem menekül meg előle senki. Balogh Éva, vigyázz magadra!"

Kovács János a szerző szerénységével mosolygott:

— Igazán roppant kedves, hogy nagyságos asszonyom ilyen pontosan emlékezik egy szerény mondásomra, amelyet egyik régi tárcámban alkalmaztam.

— En nem emlékezzem? — mondta az asszony. — Hiszen én vagyok Balogh Éva.

Kovács végignézett rajta és látta, hogy a termete nyulánk, a haja gesztenyebarna és a szeme szomoru és szelid, mint az esőre hajló tavaszi ég.

— Nagyságos asszonyomat csakugyan Balogh Évának hivják? Erdekes véletlen.

Az asszony is végignézett rajta:

— Másmilyennek képzeltem önt — szólt Kovácshoz: — Magasabbnak, karcsubbnak, feketébbnek, zordabbnak. Ehelyett egy középtermetü, körszakálu, kissé embonpointes ur áll előttem . . . De ön honnan ismer engem annyira? Hogyan emlékezik a hajam szinére, legkisebb árnyalatára, a szemem nézésére, mozdulataim egyéni sajátságaira és hogyan veszi észre lelkem legkisebb rezdülését is? Magának már kellett találkoznia velem valahol, valamikor. Mondja meg, hogyan és mikor?

Kovács zavartan mosolygott és adós maradt a felelettel.

— Szerelmes volt belém, tudtomon kivül? — faggatta a hölgy.

— Talán álmaimban találkoztam önnel — felelte Kovács és körülnézett, hogy nem hallgatja-e ki senki ezt a furcsa párbeszédet.

— Ön nem is tudja, hogy milyen hatással volt ön reám — folytatta a hölgy. — Elolvastam minden sorát, minden betüjét, amit a nevével vagy sok álneve közül valamelyikkel jegyzett. Mindig ujra és ujra visszatért ön reám. Mindig hallottam komoly vésztjósló szavát: „Balogh Éva! vigyázz magadra!" Nem tudtam menekülni e szózat elől. Üldözött egész nap, egész éjjel. Végre leszámoltam magammal. Szót fogadtam önnek. Elváltam az uramtól.

Felindultan, remegő kézzel nyult a retiküljébe és kihuzott belőle néhány aktaszerüen összehajtott papiros ivet, hogy átadja Kovácsnak. Kovács hol az asszonyra nézett, hol az aktákra. Ő felsége a király nevében mind a három birói fórum, amely házassági ügyekben illetékes, egyformán ugy döntött, hogy Balogh Évát elválasztják férjétől, Udenusz Kázmértól.

Kovács forgatni kezdte a papiroslapokat, amelyek szemmel láthatóan remegtek a kezében. Sápadt lett, a homlokán verejtékgyöngyök ütköztek és kinos aggodalom, büntudat szállt a szivére.

— Igazán nem értem — dadogott.— Valami csodálatos veletlen játszott itt rut szerepet. Én igazán nem sejthettem hogy akad az országban egy Balogh Éva, aki nevére, külsejére és sorsára nézve teljesen hasonlit egy novellám hősnőjéhez. Igaz, hogy Balogh Éva sok lehet ebben az országban, gesztenyebarna haj és kék szem is akad bőven, sőt asszony akit akarata ellenére kényszeritettek az urához, még több. De, hogy önben, nagyságos asszonyom, mindez egyesüljön, ez igazán meglepő véletlen.

— Több, mint véletlen — mondá az asszony. — Ez a sors ujjmutatása. Én megfogadtam az ön tanácsát és elváltam a férjemtől. Most pedig azért vagyok itt, hogy igéretének beváltására emlékeztessem. Ön azt mondta, hogy megfogja mutatni az igaz utat, amelyen ezentul haladnom kell.

Kovács elgondolkodott és szólt:

— Nagyságos asszonyom, ami tőlem telhetik, azt én megteszem. De legyünk már egyszer tisztában vele, hogy ön nagyon rosszul tette, hogy elvált a férjétől.

— De hiszen ön adta a tanácsot! — lázadt föl az asszony.

— Kedves nagyságos asszonyom — védekezett Kovács — én egyszerüen novellákat irok, mert ebből élek, de eszem ágában sem volt, hogy velük irányitsam emberek sorsát. Az irónak az ötlet, a fordulat kedvéért néha eszébe jut olyan igazság is, amit huszonnégy órával később már nem vallana. Nagyságos asszonyom tulságosan komolyan vette azt a fatális hasonlatosságot, holott nekem nem volt más célom, minthogy irásommal mulattassak néhány embert és fölvegyem ezért a szokásos honoráriumot. Az én felelősségem tovább nem terjed.

— Igy beszél ön, Pintér Arvéd? — szólt Kovács — szörnyüködött az asszony és haragtól szikrázott a szeme. — Hiszen akkor önnek minden sora hazugság!

— Ugy van, nagyságos asszonyom — szólt Kovács — engem azért fizetnek, hogy mennél szebben hazudjam. Az élet? az igazság? a valóság? Mit tudjuk mi, hogy mi az! Sem én! sem nagyságos asszonyom, sem senki a világon nem tudja, hogy mi a valóság. Elbizakodottság és gőg volna, ha azt mondanám, hogy ismerem az életet és az igazságot. Kegyetlenség és nagyképüség volna, ha embereknek tanácsokat adnék olyan dologban, amit magam sem ismerek.

— Mégis hogyan ismer engem annyira? — kérdezte az asszony — hogyan tudott annyira a lelkem mélyébe látni? hogyan tudta annyira befolyásolni az életemet?

— Eszem ágában sem volt, hogy önre gondoljak — felelte darabos őszinteséggel Kovács — sohase láttam önt, sohasem álmodtam önről. Véletlen, hogy ön hasonlit arra a Balogh Évára, aki nincs is a világon, csak egy novellairó fantáziájában,

— Pintér Arvéd — mondta az asszony — én jobban ismerem önt, mint saját maga. A külsejében csalódhattam, de a lelkében nem. Hiába játszsza ön most a cinikust, én jól tudom, hogy kicsoda ön és hogy mit gondol magában, mélyen, rejtelmesen. Ez csak az irásaiból világlik ki. Az életben ön olyan szimpla fráter igyekszik lenni, mint a többi.

— Nagyságos asszonyom — felelte Kovács — teljen le kell hütenem a lelkesedést. Én nem vagyok Pintér Arvéd, ez csak az irói nevem Kovács Jánosnak hivnak engem igazában. Szegeny robotoló ember vagyok, aki napszámba ir elbeszéléseket, mert ebből kell eltartania családját. Nős vagyok, három gyermek atyja. Amint a marquisenak kiadom az utasitást, hogy szive virágját az igaz szerelem kertjében ültesse el és pontot teszek a novellám után, hazasietek és hideget vacsorázom. Néha szalámit, néha párisit eccettel. Nem igaz hogy ábrándjaimba merülök Legfeljebb azon törom a fejemet, hogy miből fogom a házbéremet elsején kifizetni.

A hölgy nyugodtan belenézett Kovács János szemébe:

— Ön jól játsza a szerepét — mondta mosolyogva. — Magára ölti a szegényes kispolgár álarcát, hogy mások észre ne vegyék az ön gőgösségét, kegyetlenségét és királyságát. De otthon, négy fal közt, amikor az asszony és a gyerek elszunnyadtak, amikor leomlanak a papirkárpitos falak és a világ titkainak tájképe nyilik meg ön előtt, akkor gőgösen, kegyetlenül, ridegen, méltóságteljesen néz végig titokzatos és titkos királyságán. Az asszonyok, akik a novelláit délután olvasták, ilyenkor álmodnak és nem tudják, hogy álmukat ön kormányozza. Férfiak, akik nem értek rá figyelmesen olvasni és legfeljebb egy-egy mondat ragadt meg emlékezetükben, valami igazságra bukkannak, életük egy fontos elhatározását döntik el anélkül, hogy sejtenék, kinek köszönhetik ezt. Az ön felelősége oly sulyos, olyan halálos, hogy önnek szüksége van inkognitóra, nyárspolgári lakásra, asszonyra, három gyermekre, silány fizetésre, hogy észre ne vegyék rettenetes hatalmát, különben agyonütnék az emberek.

— Az irott szó hatalma! — nevetett föl Kovács. — Ki hisz még ebben? Megfogant-e már egy igazság is, amit tollai szurtak az emberiség fejébe? A toll hatalmával egy szempillaszőrt sem lehet helyéből kimozditani. Ha olyan rettenetes fe-

* A „Nyugat" 24-ik számából.

lelősség volna a kezünkben, nem is mernék tollat fogni. Hányszor téved az ember! Hányszor hazudik! Ha ez mind megfoganna!

— Van, akiben megfogan — vetette ellene az asszony.

— Nyugodtan mondhatom, hogy nem — felelte Kovács. — Tudj' Isten, ez a világ olyan titokzatosan van megalkotva, hogy igaz szájak és hamis próféták egyképp meddők benne. Nem ismerjük az életet, ennyi az egész. Ennélfogva nincs is hatalmunkban. Azt hiszi, nagyságos asszonyom, hogy amikor szines hazugságok, tarka önámítások rajzanak a képzeletemben, amikor az élet vizei fölött merengek és hálómba egy aranyigazság halacskáját akarom megfogni — nem villan-e át minduntalan agyamon az élet, az igazság, a valóság megszéditő fogalma? Egy pillanatig föleszmélek . . . hallom a tüdőm rejtett szörtyögését, látom kezemen az ér burkolt életét, a szomszéd szobában élö lények halkan szuszognak . , . fenn az égen csillagok . . . lámpám fénye megrezdül és belebámulok a láng titkába . . . ezer valóság, tény, lét hever körülöttem örök titokként, amelybe belevész az emberi szem Ilyenkor mindenki, aki kérkedik vele, hogy ismeri az életet, hogy vissza tudja adni a valóságot, föl tudja kelteni a reális élet igazságát, olybá tünik fel előttem, mint a gyermek, aki nagy, hallgatag erdőben remegve botorkál, nem találja az utat, de hangosan fütyörész, hogy saját magát meggyőzze bátorságáról.

— Lássa — szólt az asszonyom — ez ismét Pintér Arvéd, aki az imént beszélt és akit jól ismerek! Én nem csalódhatom önben. Ismerem az irásait és a lelkét. Voltaképp azzal a szándékkal jöttem, hogy fölajánljam önnek a kezemet. De aztán hallottam, hogy nős és hogy három gyermek atyja. Ez egy kissé megmásitotta az elhatározásomat . . . Van önnek ideje?

— Az a kérdés, hogy hány óra — felelte Kovács és megnézte az óráját. — Most fél hét van. Nyolcig a szerkesztőségben kell maradnom. Fél kilencre hazavárnak vacsorára. — Vacsora után hová szokott menni? — kérdezte a hölgy.

— Otthon maradok — felelte Kurtán János.

— És mit csinál?

— Kicsit olvasok — felelte Kovács.

— És gondolkodik? — kérdezte a hölgy.

— Néha.

— Es álmodozik?

— Néha — felelte János.

— Akkor a viszontlátásra . . . ott

— Hol? — kérdezte Kovács János.

— Az álmában — felelte a hölgy és kezet szoritott Jánossal. — A viszontlátásra . . .

Eltünt.

Kovács egy ideig utána bámult. Aztán vállat vont és visszatért az iróasztalához. A kávéja már egészen hideg volt.

— Az ördög vigye el a valóságot! — szólt bosszusan. — Ő nagysága miatt itt kihül a kávém.

Szini Gyula.

Meglepetés.

Irta: **Pánthy Lajos.**

I.

Az utasok legnagyobb része az állomás éttermébe vonult s ott várta a vonat indulását. A főnök azt mondta, hogy 2—3 óra tájban tovább mehetnek, ez idő alatt sikerül talán a pályát a nagy hófuvástól felszabaditani.

Az utasok közt, egy sarok asztalnál egyedül ült egy fiatal leány. Azok közül való, kik tizenöt éveseknek látszanak,de lehetnek tizennyolc évesek is. Jánossy Katinka volt, kit apja szigora kergetett az utra. Ugyanis apja ráparancsolt, hogy meg kell látogatnia nagynénjét: Eliz nénit. Eliz néni vén leány volt és Katinka gyülölte a vén leányokat, ergo Eliz nénit is. Öt kétszeresen is gyülölte, mert ő volt szerzője annak a tervnek, mely most őt Alsófalvára készteti utazni. A látszat ugyan Eliz néni látogatására, de Katinka jól tudja, hogy e mögött rejlik valami, t. i. be akarják mutatni Kovácséknak, kiknek Gábor fiával Eliz néni mar régen eljegyezte Katinkát; a nélkül, hogy Gábor és Katinka látták volna egymást valaha. Katinka rászánta magát ez utra, de megfogadta, hogy Kovács Gáborral éreztetni fogja ellenszenvét és keresztül huzza Eliz némi számitásait.

Mig ezeket gondolta Katiuka, az alatt egy más irányból jövő vonat robogott be. Ennek utasai is leszáltak és étterembe siettek.

Az ő asztalához egy megnyerő külsejü, fess fiatal ember jött s miután bocsánatot kért, leült, szembe Katinkával. A fiatal ember szó nélkül ült helyén s ez Katinkának azonnal feltünt. Ez azok közül való, — gondolta Katinka, — kik sokkal gyöngédebbek és előzékenyebbek, semhogy valakinek terhére legyenek sablonos „hova utazik" kérdéseikkel. Ez tetszett Katinkának és hosszan el-elnézte az érdekes, rokonszenves arcot. Ó, ha az ő Gabija is ilyen lenne, talán meg is tudná szeretni — gondolta. De ki tudja, minő alak ez az Eliz néni Gabikája! Ó ugyan sok szépet beszél róla, de ez érdekében áll, mert keresztfia.

A pincér teát hozott s azt az idegen elé tette. Katinka is rendelt teát. A fiatal ember udvariasan nyujtotta oda a magáét:

— Parancsoljon, én várhatok.

Katinka nem térhetett ki ez udvariasság elől, elfogadta. És mialatt formás ajkaihoz emelte a csészét, tekintete találkozott az idegenével és elpirult. Maga sem tudta hogy miért, de érezte, hogy arcát pír borítja el és ez kissé zavarba hozta.

— Kellemetlen ily időben az utazás, nemde? Kérdé az idegen.

— Minden esetre, — szólt Katinka, — kivált egy nőre nézve, ki az ily fáradalmakhoz nincs hozzá szokva.

— Es hova utazik? — ha kérdésemet nem veszi tolakodásnak.

— Alsófalvára megyek nagynénémhez látogatására, — felelte Katinka.

E szavakra az idegen meglepetten nézett Katinkára. Egy gondolat villant át agyán: Hátha ez amaz ismeretlen Katinka, kit neki szántak! — Mert ő volt Kovács Gábor, kinek a találkozásra szintén lekellett utaznia külföldről, hol tanulmány utat tett. És érdeklődve nézte a szemben ülő hölgyet. Ha ő volna az, — gondolta, — ugy tizszer ily utat is örömest megtenne érte.

Most már határozottan kiváncsi lett megtudni, ki ez a szép leány.

— Bizonyára fontos oka van utazásának? — Kérdé.

Katinka egy ideig elhallgatott és teás csészéjével játszott. Szóljon, vagy hallgasson? E kérdés foglalkoztatta most. Igaz, hogy ez idegen nagyon megnyerő külsejü, de mit érdekelheti őt az ő ügye! De mégis kiváncsiságból, hogy hallhassa más ember véleményét, eltökélte magában, hogy nem csinál titkot Eliz néni tervéből.

— Mondja kérem, helyesnek vagy, természetesnek tartja-e azt, ha egy lányt arra kényszeritenek, hogy bizonyos emberek által tervbe vett cél sikerüljön, szeressen egy oly férfit, kit soha nem látott?

— Helyesnek semmi esetre sem tartom s legkevésbbé természetesnek. Természetellenes dolognak tartom korlátozni valakinek az egyéni szabadságát.

— Na látja, én is igy gondolom. Eliz nénémnek van egy keresztfia, s ő tervbe vette a mi házasságunkat. E tervbe bele avatta a Gábor szüleit, (ez az ő keresztfia) s az én szüleimet is. Hozzá teszem, hogy Gáborral soha sem találkoztam. Én hallani sem akartam erről, de amennyiben apa bele ment a tervbe s ő nem tür ellentmondast, kénytelen vagyok belenyugodni a változhatlanba s most Eliz nénémhez utazom, hogy Gábor lásson engemet. Ez a dolog végtelen keserüséggel tölt el.

Kovács ezeket hallva, teljesen tisztában volt azzal, hogy ez tényleg az ő számára kiszemelt leány és végtelen boldognak érezte magát, mert Katinka szép madonna arcával igazán párját ritkitó szépség s ehhez még szemeiben annyi jóság, szelidség, értelem sugárzik elő, hogy Gábor keresve sem talált volna magának szebb párt. És most egy gondolat villant át agyán: tegyük próbára Katinkát.

— Ugyan ne gondolja mindjárt a legrosszabbat, — szólt, — hátha az a fiatal ember olyaunak született, a kit maga szeretni tudna; akkor ez a terv nem is volna olyan rossz.

— Az nem lehet, — felelte Katinka hévvel, — már a jelek is azt mutatják, hogy Gabi egy faragatlan fatuskó, mert azt várja, hogy én menjek le, magamat megmutatni, ahelyett, hogy ő jött volna el hozzánk, hogy lásson engem. Ez a zsákban macskátárulás engem végtelen keserüséggel tölt el. Még ha tényleg olyan volna is, mint mondja, érzem, hogy szeretni képtelen volnék őt, mert egy igazi férfi nem igy jár el. Ugye, maga nem igy tenne, ha ily körülmények közé jutna?

Ártatlan édes őszintesség! — Gondolta Gábor, — majd folytatta:

— Igaza lehet. De hát ha az a fiatal ember komolyan fogja föl az életet és igy gondolkozik: Küzdök azért az én ismeretlenemért, hogy érdemes lehessek rá egykor. Ábrandjaimban magam elé varázsolom őt olyannak, aminőnek ismerni akarom, de nem engedem, hogy mielőtt az idő eljönne, a lelket lebilincselő szerelem érzete elfoglalja valomat s megbenitsa munkaerőmet. Ember akarok lenni előbb, hogy az eléttel megküzdhessek s őt kiérdemeljem. Akkor sem tudná szeretni?

— Ó én őt nem tartom annyira embernek. S bár előnyösen csalódnék benne, ez vágyam, de ez a csalódás nem hiszem, hogy képes volna legyőzni az ellenszenvet, m't iránta érzek.

— Ugyan? Nem szabad magunknak elöre itéletet alkotunk olyanokról, kiket nem ismerünk; különben nem vagyunk igazságosak.

— Ez igaz, — felelte a leány, — de örökösen csak róla hallani ajtókon átszivárgó élemenyeket, olyanak érzem magamat ilyenkor, ebben az én ferde helyzetemben, mint egy rabszolga, kit megkérdezése nélkül hajtanak a vásárra. Nem támaszthat-e ez oly érzelmeket, melyek talán nem helyesek, de amennyiben önérzetem, szabadságom ellen irányul, a cselekvések bár boldogságomat célozzák, — ez kétségtelen, — mélt tán gyülöletet s ellenszenvet támasztanak bennem?

— Bocsásson meg Nagysád! Őszintesége provokálja az én őszinteségemet. A véletlen játéka, hogy én is ilyen ferde helyzetben levő embernek valhatom magamat. Nekem is van mennyasszonyom, kit én mindössze egyszer láttam kicsi korában. Akkor szép, volt, kedves volt, de hogy most hogy néz ki, azt nem tudom, mert még fényképem sincs tőle. És mégis én ebben a helyzetben nagyon boldognak érzem magamat, hogy az én mennyasszonyom is, — bocsásson meg, nem bókot akarok mondani, — ily szép, kedves, rokonszenves leány. Sokszor eszembe jut ugyan, hogy az én mennyasszonyom ilyeneket is gondol felőlem, mint kegyed, s ez fáj kissé. Ilyenkor szeretnék hozzá el menni s igy szólni: Na itt vagyok! Nézz meg, érdemes vagyok-e szerelmedre? Képes vagy-e szeretni, mert én csak is téged szeretlek. De elvem csakis akkor lépni egy nő elé, kit én élettársamul óhajtok, amikor már szabadon nyilatkozhatom s szavamnak ura is tudok lenni és leküzdöttem mindannyiszor gyengeségemet és nem mentem el. A nektárral telt poharat, akkor akarom kiüriteni, ha majd mint kész ember léphetek az életbe, hol felvehetem bátran a harcot az élettel. Ha a maga vőlegénye igy gondolkozik, ha igy tett, képes volna-e neki azért a gyötrődésért, — mit magának szerzett megbocsátani s őt szeretni?

A kérdés elől Katinka nem térhetett ki s kipirult arccal, szemlesütve, a belső érzelmektől áthatva felelé:

— Igen, szeretném azt az embert, megbocsátanék neki; mert az ilyen ember felette áll a többi hétköznapi stréber felett.

— Na látja, — felelte boldogan Kovács, — várjon türelemmel és én jósolom magának, hogy nem fog csalódni, hogy boldog lesz, hogy . . . . .

A főnök lépett be:

— A vonat indul, kérem beszállani.

II.

Katinka sietve hagyta oda helyét. Annyira felizgatta az idegen beszéde, hogy nem is figyelte, hova száll fel az ismeretlen fiatal ember. Miután elhelyezkedett szakaszában, még egyszer végig gondolta a történteket: Ki lehet az idegen, kiről ő csak annyit tud, hogy szép, kellemes modoru fiatal ember és nem a tucat emberek közül való. Ez volt első gondolata, mely lelkén átviharzott. Aztán ismét Gáborra, az Eliz néni Gabijára tévedtek gondolatai. Nem, most már csak azért sem szerethet bele, mert ezzel az emberrel találkozott. Az ilyenek az emberiség kivételét képezik s Gábor dehogy is állhatja meg a mértéket az összehasonlitásban.

Ezek felett töprengett, amikor a vonat megállt Alsófalván. Katinka hamarosan kiszállt s egyenesen Eliz néni karjaiba röpült, ki gondosan betakargatta a szánkón hozott nagy kendőkbe.

Télen korán száll le a nap és hamar gyujtanak lámpát. Eliz néni a konyhában foglalatoskodott, Katinka ez alatt az albumokat lapozgatta. Egyszer csak ugy rémlett neki, mintha kopogtattak volna. Fejét fölemelte és az ajtó felé nézett, mely csöndesen kinyilt és azon át egy fiatal ember lépett be a szobába. Katinka nem hitt szemeinek. Halucinációnak vélte az egészet, azt gondolta, hogy képzelete üz vele játékot.

A belépő fiatal ember a rejtélyes idegen volt. Mikor hangját hallotta, felugrott, mélyen elpirult, aztán elsápadt. Csak nézte az idegent, ki egész lelkivilágát betöltötte találkozásuk óta. Aztán hangot hallott:

— Kovács Gábor vagyok.

Ez a hang ugy hatott füleihez, mintha felizgatott lelke viszhangozta volna. Aztán olyat érzett, mint mikor az ember kezét megfogják s ez megborzongatta egész testét. Már ekkor nem látott, nem hallott semmit, egész önkivületbe hozta e váratlan meglepetés.

— Jaj istenem! — sóhajtotta és kiszaladt a konyha felé, utközben majd hogy fel nem lökte Eliz nénit.

— Mi lelt Katinka? — kérdé tőle ijedten Eliz néni.

— Jaj az a rossz Gabi ugy rám ijesztett — Kicsoda? — Kérdezte Eliz néni. — Gabi? — Igen illetve nem tudom, menjen be és nézze meg. Jaj de szeretnék meghalni, mindjárt.

*

Már hogy miért szeretett volna Katinka meghalni, az örök rejtély maradt. De nem halt meg, pusztán az történt vele, hogy esze ágában sem volt Gabival a haragot éreztetni és igy Eliz néni számításai még is sikerültek!